



**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД**

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОСТВАРЕЊУ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ
СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД 2014-2024.
У 2018. ГОДИНИ**

ОБРАЂИВАЧ:
Кабинет начелника

ПРЕДЛАГАЧ:
Начелник општине

Мркоњић Град, јул, 2019.године

САДРЖАЈ

1. КРАТАК САЖЕТАК	3
2. УВОД	5
3. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ	6
3.1. Визија.....	6
3.2. Стратешки циљеви.....	6
3.3. Секторски циљеви.....	7
3.4. Кључни планирани приоритети и фокуси за посматрани годишњи период (2018.године)	8
3.4.1. Кључни приоритети економског сектора.....	8
3.4.2. Кључни приоритети друштвеног сектора	8
3.4.3. Кључни приоритети сектора за заштиту животне средине и инфраструктуре.....	8
3.5. Збирни преглед приоритетних пројеката и оквира за њихово финансирање обухваћених Планом имплементације 2018-2020.година.....	9
4. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА	10
4.1. Сажет осврт на претходни период имплементације	10
4.2. Преглед имплементације Стратегије у извјештају за 2018. годину	11
4.2.1. Сектор економског развоја.....	14
4.2.2. Друштвени сектор.....	15
4.2.3. Сектор за заштиту животне средине и инфраструктуре.....	16
4.3. КЉУЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ОСТВАРЕНИ ПРОГРЕС, ОСТВАРЕЊЕ СЕКТОРСКИХ ИНДИКАТОРА.....	17
4.3.1. Економски сектор.....	17
4.3.2. Друштвени сектор.....	18
4.3.3. Сектор за заштиту животне средине и инфраструктуре	21
4.4. ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА УСКЛАЂЕНОСТ И НИВО ИНТЕГРИСАНОСТИ.....	23
4.5. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД И САРАДЊА СА БИТНИМ АКТЕРИМА	23
5. КЉУЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ПОКАЗАТЕЉИ	24
6. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ	25
7. КОРИШТЕНИ ИЗВОРИ	27

1. КРАТАК САЖЕТАК

Извјештај о остварењу годишњег Плана имплементацији Стратегије развоја општине Мркоњић Град (2014-2024) у 2018. години има за циљ да покрене све битне актере на размишљање и допринесе бољем доношењу одлука о реализацији стратешких приоритета економског, друштвеног развоја и заштите животне средине, у оквиру девет секторских циљева.

Планом имплементације у 2018. години је планирано 55 пројекта, а реализовано укупно 38 пројеката, од чега се 2 пројеката односе на пројекте који завршавају, 36 се односи на вишегодишње пројекте или мјере чија је реализација започета у претходним годинама.

Кад је ријеч о финансијској реализацији, укупна реализација пројеката у 2018. години је 5.054.333 КМ, што представља 93% реализације у односу на планирана средства која износе 5.458.500,00 КМ.

При томе у структури реализованих пројекта 2.708.491КМ или 54% се односи на финансирање из буџета док је 2.345.842КМ или 46% из екстерних извора финансирања. Упоредјујући планирану структуру по изворима финансирања гдје је за 2018. годину у Плану имплементације било предвиђено 2.319.500КМ или 42% из општинског буџета, а 3.319.000 или 58% из екстерних извора финансирања, може се закључити да је било одступања од плана када су у питању средства из буџета општине и средстава из екстерних извора.

У погледу кључних приоритета и фокуса за претходну 2018.годину, реализовано је неколико пројекта од значаја за привредни амбијент, као што су : „Успостављање пакета подстицајних мјера за нове инвестиције“, што је допринијело да се кроз Програм за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град у 2018. години остваре значајни резултати у области МСП и предузетништва, као и у развоју пољопривредне производње. Најзначајни пројекти у 2018. години у области друштвеног сектора су пројекти који су допринијели одржавању културних и спортских догађаја, као што су „Љето у Мркоњић Граду“, „Суфинансирање спортских клубова“, „Унапређење инфраструктуре у области културе“. Такође значајна средства су издвојена за пројекте „Унапређење техничких капацитета у области образовања“, „Подршка пронаталној политици“ као и за пројекат „Омладинско предузетништво“ кроз који је подржано запошљавање младих.

Најзначајни пројекти у 2018. години из сектора заштите животне средине и инфраструктуре су „Побољшање постојећег система водоснабдијевања“, „Рјешавање система водоснабдијевање у безводним подручјима општине“, „Модернизација и реконструкција градских улица и локалних путева“, „Чишћење и уређење корита Црне Ријеке“, и „Израда Студије топлификационог система града“. У наредном периоду Општина ће наставити тражити донаторе да се одређени пројекти реализују у већем степену, и средства покушати обезбједити кроз све видове јавних позива који буду доступни за аплицирање Општини Мркоњић Град.

Што се тиче секторских циљева, до 2018. године дошло је до значајног степена испуњености готово у свим секторским циљевима, сем у секторском циљу заштите животне средине и инфраструктуре. Наиме, секторски циљ „Досљедна примјена стандарда заштите животне средине у пословању привредних субјеката“, је у фази припреме за почетак његове имплементације, која се очекује у 2018. години.

Када је у питању четворогодишњи период (2014-2017) имплементације Стратегије, који је анализиран кроз Извјештај о средорочној евалуацији Стратегије, укупан проценат реализације планираних пројеката из Стратегије је 84,06%, израчунат као број планираних у односу на број реализованих и дјелимично реализованих пројеката. Од укупно 69 пројеката из Стратегије планираних за имплементацију у периоду 2014.-2017. године, само 5 пројеката је имплементирано у потпуности. Већина пројеката су планирани као дугорочни – вишегодишњи пројекти, за које се не може утврдити да су завршени иако реализација тече према плану. Ови подаци показују релативно висок степен имплементације пројеката из Стратегије у цијелости и по секторима. Препоруке и мишљења дата у евалуације, су кориштени као "улазни" материјал у процесу предстојеће ревизије Стратегије.

Када је у питању петогодишњи период (2014-2018), укупна вриједност планираних пројеката од почетка реализације Стратегије (2014, 2015, 2016, 2017 и 2018. година) је 23.113.000КМ, док је вриједност имплементираних пројеката као и пројеката који су још увијек у процесу реализације 21.745.702КМ, што је 94% реализације планираног.

У структури финансирања укупног броја реализованих пројеката 2014-2018. године из буџета општине је предвиђено 9.739.057КМ или 44,8% док је из екстерних извора 12.006.136КМ или 55,2%.

Кад је ријеч о закључцима и корективним акцијама у погледу претходне године, највећи изазови су се односили на обезбјеђивање екстерних извора финансирања, а нарочито донаторских грант средства без којих није могуће реализовати одређене пројекте у цијелости. Ово упућује на потребу да у наредном периоду треба потражити алтернативне изворе финансирања, као нпр. међуопштинска сарадња кроз заједничке пројекте са циљем привлачења средстава кроз пројекте који захтјевају овакав вид сарадње.

2. УВОД

Циљ овог Извјештаја је да на једноставан и јасан начин представи резултате имплементације Стратегије развоја општине Мркоњић Град за 2018. годину. Његова сврха је, такође, да покрене све актере на размишљање и допринесе бољем доношењу одлука о стратешким приоритетима и оперативним циљевима у наредним годинама. У том смислу, овај документ садржи поуке и поруке за будући рад и предлаже мјере за побољшање процеса и резултата имплементације Стратегије.

Стратегија интегрисаног локалног развоја општине Мркоњић Град за период 2014 - 2024. година (у даљем тексту Стратегија) усвојена је од стране Скупштине општине Мркоњић Град у децембру 2013. године. Овим планским документом тада су дефинисани фокуси и стратешки циљеви будућег локалног развоја општине Мркоњић Град за дугорочни период до 2024. године, док су секторским развојним плановима (за секторе економског развоја, друштвеног развоја и заштиту животне средине) утврђени циљеви, резултати, програми, пројекти и мјере за период до 2018. године.

Стратегија развоја општине Мркоњић Град за период 2014-2024. године усвојена је у Мркоњић Граду 2013. године на тринаестој редовној сједници Скупштине Општине, одржаној дана 30.12.2013. године. Као оперативни инструмент за реализацију Стратегије, Општина припрема трогодишњи План имплементације (1+2) сваке године од усвајања Стратегије. Детаљан план имплементације од 2018-2020. године је припремљен и усвојен од стране Начелника Општине, и он представља оперативни плански документ.

Овај Извјештај односи се на имплементацију стратешких, односно секторских, приоритетних пројеката у 2018. години који се, по МиПРО методологији, планирају уз консултације са свим битним актерима у заједници у свим фазама имплементације Стратегије.

Носилац израде трогодишњег Плана имплементације (1+2) као и извјештаја је Једница за управљање развојем, која је позиционирана унутар Кабинета начелника и постала је оперативна у другој половини 2015. године. Извјештај је припремљен у сарадњи са представницима свих унутрашњих организационих јединица Општине Мркоњић Град.

Подаци о имплементацији се континуирано прикупљају током цјелокупног периода који покрива овај извјештај и то кориштењем алата за праћење имплементације Стратегије АПИС-а (ексел табела за праћење пројеката) и на основу дефинисаних секторских и макроекономских показатеља (СМИ табела). Подаци се тимски анализирају, на основу чега се припрема квалитетан осврт на посматрани период имплементације, као и поуке и препоруке за наредни период.

У складу са изабраним методолошким приступом у завршној години првог петогодишњег циклуса имплементације Стратегије (2014-2018), проведена је независна средњорочна евалуација Стратегије. Евалуација је показала да су у периоду имплементације од 2014. године постигнути значајни резултати и направљене позитивне промјене у локалној заједници. Од укупно 9 секторских циљева у посматраном периоду су 3 циља у потпуности остварена а 6 дјелимично. Најбољи резултати током првог петогодишњег циклуса забиљежени су у домену повећања инвестиција, повећаног запошљавања, повећања БДП-а и

оснаживања руралних подручја општине. Позитивни помаци забиљежени су такође и у повећању обухвата и квалитета услуга социјалне заштите, здравствених и комуналних услуга и изградње културне и спортске инфраструктуре, гдје је примјетан већи фокус на рурална подручја у односу на период прије усвајања Стратегије.

Као полазна основа за процес ревидирања Стратегије узети су кључни налази и препоруке евалуације који се односе на потребу прилагођавања стратешких фокуса у наредном петогодишњем периоду и то у смислу да се:

- Адресира проблем миграција младих људи у иностранство и да се предвиди наставак активности на побољшању квалификационе структуре радне снаге према потребама тржишта рада и осмисле нове активности за сарадњу са дијаспором.
- Анализирају потенцијали за развој туризма и пратећих дјелатности у контексту потенцијала за развој природног и културно-историјског наслеђа и руралног развоја.
- Ускладе локални приоритети са приоритетима из стратешких докумената на вишим нивоима власти – Републике Српске и БиХ, који су усвојени после 2014. године.
- Предвиде активности на смањењу утицаја елементарних непогода, посебно активности за јачање система за рано упозоравање, превенцију и заштиту од природних непогода и других несрећа.
- Планира имплементација пројеката енергетске ефикасности у јавним објектима, посебно ако се има у виду да у општинској управи постоји енергетски менаџер и да се ради о теми која је међу приоритетима глобалних трендова у области заштите животне средине.

На основу налаза и препорука евалуације приступило се процесу ревидирања Стратегије интегрисаног локалног развоја општине Мркоњић Град при чему је посебан фокус стављен на прилагођавање секторских планова за период 2019-2024. година. Ревидирање Стратегије проведено је од стране Општинског развојног тима и секторских група, те уз учешће представника јавног, приватног и невладиног сектора у оквиру ревитализоване Партнерске групе. Техничка помоћ у процесу израде Стратегије, средњорочне евалуације и ревизије Стратегије развоја пружена је Општинском развојном тиму у оквиру Пројекта интегрираног локалног развоја (ИЛДП) који представља заједнички пројекат Развојног програма Уједињених нација (UNDP) у БиХ и Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC)

3. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

3.1. Визија

Стратегијом развоја општине Мркоњић Град за период 2014-2024. године, дефинисана је следећа визија:

Мркоњић Град - мјесто нових улагања, развијеније привреде и квалитетнијег живота људи.

3.2. Стратешки циљеви

Стратегијом развоја општина Мркоњић Град за период 2014-2024. године, дефинисана су три стратешка циља:

Стратешки циљ 1: Постојећи расположиви ресурси у функцији нових привредних инвестиција уз уважавање европских стандарда, енергетске ефикасности, и заштите животне средине.

Стратешки циљ 2: Уједначен развој и оснажени рурални дијелови општине.

Стратешки циљ 3: Унапријеђена укупна инфраструктура у функцији привреде и грађана.

3.3. Секторски циљеви

Стратегијом развоја општина Мркоњић Град за период 2014-2024.године, дефинисано је девет секторских циљева:

Први секторски циљ у оквиру економског развоја општине гласи :

*„Упослити постојеће индустријске капацитете (brownfield локације), до 2017. године, и успјешно реализовати прву трећину инвестиција у пословним зонама у Подбрду, до 2019.године, уз уважавање стандарда заштите животне средине“.

Други секторски циљ у оквиру економског развоја општине гласи :

*„Стимулисати погодне пословне активности сеоског предузетништва и активирати туристичке потенцијале, уз повећање прихода за најмање 10% од нових пословних активности, до 2017. године“

Први циљ друштвеног развоја гласи

*„Унаприједити и прилагодити стручност и знање расположивих људских потенцијала према потребама тржишта рада до 2017. године“.

Други циљ друштвеног развоја гласи:

*„Побољшавање психо-физичког развоја дјецe и младих у области школских и ваншколских активности (спортске, рекреативне, културне, образовне и информативне активности)“ ,

Трећи постављени циљ друштвеног развоја гласи:

*„Унаприједити систем социјално-здравствене заштите за кориснике услуга из руралних крајева и лица са посебним потребама“ .

Први циљ сектора за заштиту животне средине и инфраструктуре гласи:

*„Обезбиједити одрживост система управљања отпадом у руралним срединама до 2017. године“

Други циљ сектора за заштиту животне средине и инфраструктуре гласи:

* „Унаприједити заштиту токова ријека Врбас и Црне ријеке до 2017. године“

Сектор за заштиту животне средине и инфраструктуре као трећи циљ је поставио:

* „Доследна примјена стандарда заштите животне средине у пословању привредних субјеката до 2017. године“

Четврти циљ у сектору за заштиту животне средине и инфраструктуре гласи:

* „Унаприједити свеукупну комуналну инфраструктуру и систем управљања општинском имовином“

3.4. Кључни планирани приоритети и фокуси за посматрани годишњи период (2018. године)

3.4.1. Кључни приоритети економског сектора

У складу са дефинисаним секторским циљевима, кључни приоритети економског сектора за 2018. годину су били загарантовани пакети подстицајних мјера који су допринијели стабилизацији и благом расту привредних активности као и новим радним мјестима и стварању повољне инвестиционе дестинације, што доприноси реализацији оба секторска циља.

3.4.2. Кључни приоритети друштвеног сектора

У друштвеном сектору за 2018. годину кључни приоритети су унапређење културних и спортских садржаја, и заокружене активности на реализацији битних пројеката везаних за активности и запошљавање младих, унапређење инфраструктуре у области културе, унапређење техничких капацитета у области образовања. Реализацијом пројеката „Суфинансирање спортских клубова“ и „Љето у Мркоњић Граду“, има позитиван утицај на реализацију сва три секторска циља, а првенствено на секторски циљ „Побољшање психо-физичког развоја дјеце и младих у области школских и ваншколских активности (спортске, рекреативне, културне, образовне и информативне активности)“.

3.4.3. Кључни приоритети сектора за заштиту животне средине и инфраструктуре

У сектору за заштиту животне средине и инфраструктуре кључни приоритети су реализација „Модернизација и реконструкција градских улица и локалних путева“, „Побољшање постојећег система водоснабдијевања“, Реконструкција канализационе мреже“, „Побољшање електро-енергетског система сеоског подручја“, који би допринијели бржем привредном развоју, а нарочито секторском циљу „Унаприједити свеукупну комуналну инфраструктуру и систем управљања општинском имовином“, док секторски циљеви за заштиту животне средине и инфраструктуре имају мање остварене резултате.

3.5. Збирни преглед приоритетних пројеката и оквира за њихово финансирање обухваћених Планом имплементације 2018-2020.година

Планом имплементације 2018-2020. године (1+2) укупно је планирано 63 пројекта, од чега заједно у сва три сектора. У склопу економског сектора је планирано 19 пројеката, у друштвеном сектору 17 пројеката, те у сектору за заштиту животне средине и инфраструктуре 27 пројеката, што је представљено у наредном графикану.

Графикон бр.1.



За реализацију ових пројеката планирано је 12.264.000 КМ, од чега из властитих извора 5.906.000КМ, из екстерних извора 6.358.000 КМ, што је представљено у наредном графикану.

Графикон бр.2



Што се тиче извора екстерног финансирања, најзначајни предвиђени извори за период 2018-2020. године су донаторска средства пројеката које подржавају, домаћи и страни фондови (Еко фонд РС, УНДП), виши нивои власти, стране амбасаде, итд.

Када је у питању структура планираних пројеката по секторима, највећи дио средстава је планиран да се утроши у оквиру сектора за заштиту животне средине и инфраструктуре, у укупном износу од 6.393.500 КМ од чега из буџета 3.447.500 (54%), а из екстерних извора 2.946.000КМ (46%), гдје су садржани и највећи пројекти попут „Модернизација и реконструкција градских улица и локалних путева и „Рјешавање система водоснабдјевања у безводним подручјима општине”.

Графикон бр.3



4. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА

4.1. Сажет осврт на претходни период имплементације

Од почетка реализације Стратегије,(2014-2018) фокусирао се на вишегодишње пројекте. Стратегијом је укупно планирано 69 пројеката, од чега су 52 вишегодишњи пројекти или мјере.

Закључно са 2018.годином, до сада је потпуно реализовано 9 пројеката, 50 пројекта (који су вишегодишњи) су дјелимично и 10 пројеката нису започети, од којих се од једног пројекта одустало, а реализација осталих 9 се очекује у наредном периоду.

Детљаније по секторима приказано у наредној табели

Табела бр.1

Сектори	Укупно планирано прој	Потпуно реализованих	Дјелимично	Нису започети
Економски	21	1	14	6
Друштвени	19	3	15	2
ЗШС иИНф.	29	5	21	2
УКУПНО	69	9	50	10

Уједно, у процесу имплементације укључено је низ пројеката, који нису били планирани Стратегијом али ће имати велики утицај на секторске и стратешке циљеве, као што је изградња хидроелектране „Бочац II“ која доприноси реализацији стратешког циља „Постојећи расположиви ресурси у функцији нових привредних инвестиција уз уважавање европских стандарда, енергетске ефикасности и заштите животне средине“, као и пројекат који је у фази припреме и обезбјеђивања финансијских средстава ауто-пут „Бања Лука-Млиништа“, који ће имати утицај на све секторске циљеве.

Кад је ријеч о финансијској реализацији, гледајући утрошени износ кроз имплементацију у протекли пет година, може се, из финансијски остварених параметара, закључити, да се она одвијала планираним током, у погледу пројекције на петогодишњем нивоу.

Остварен је и висок укупан проценат реализације планираних пројеката у оквиру Стратегије. Укупна вриједност планираних пројеката од почетка реализације Стратегије (2014, 2015, 2016 и 2017 и 2018. година) је 23.113.000КМ, док је вриједност завршених пројеката као и пројеката који су још увијек у процесу реализације 21.745.702КМ, што је 94% реализације планираног.

У структури финансирања укупног броја реализованих пројеката 2014-2018. године из буџета општине је предвиђено 9.739.057КМ или 44,8% док је из екстерних извора 12.006.136КМ или 55,2%.

Методологија по којој је израђена Стратегија развоја општине Мркоњић Град (2014-2024. година) предвиђа вредновање или средњорочну евалуацију од стране екстерног консултаната. Евалуација представља системско праћење и вредновање (мониторинг и евалуација) реализације Стратегије помоћу којег се мјере остварења постављених циљева те предузимање правовремених мјера у циљу евентуалних корекција.

Процес вредновања је у форми екстерне евалуације Стратегије је рађен у мају 2018. године којим је обухваћен четворогодишњи период у документу Стратегије развоја Општине Мркоњић Град 2014-2024, вршено је оцјењивање основних аспеката вредновања који се односе на релевантност, ефективност, ефикасност, утицај и одрживост, налази евалуације, су кориштени као "улазни" материјали у процесу ревизије Стратегије.

4.2. Преглед имплементације Стратегије у извјештају за 2018. годину

Планом имплементације у 2018. годину је планирано 55 пројеката, а реализовано укупно 38 пројеката, од чега се 2 пројеката односи на пројекат који завршавају, 36 се односи на вишегодишње пројекте или мјере чија је реализација започета у претходним годинама.

У наредном графикону су приказани: укупан број планираних пројеката и укупан број реализованих пројеката у 2018. години,

Графикон бр. 4



Током 2018. године, није се реализовало 17 пројеката, који су били планирани Планом имплементације са 2018.годину. Углавном је ријеч о пројектима који се финансирају из екстерних извора за које су изостала средства или је њихова реализација помјерена за наредну годину.

Од укупно 38 реализованих пројеката, 2 пројекта су започета у 2018.години, а 35 пројеката завршава у 2018.години, док је 1 истогодишњи, што је детаљније приказано у наредној табели.

Табела бр. 2

Статус пројекта	Број реализованих пројеката				
	Укупан број реализованих пројеката	Почињу	Завршавају	Истогодишњи	Вишегодишњи прелазни
	A+B-C+D	A	B	C	D
Одвија се према плану	36	2	35	1	0
Измијењен/прилагођен	0	0	0	0	0
Заустављен	0	0	0	0	0
ЗАВРШЕНИ	2	0	2	0	0
УКУПНО	38	2	37	1	0
% започети/планирани пројекти	69%	100%	70%	100%	0%

Планом имплементације за 2018. годину, предвиђена имплементација пројеката укупне вриједности **5.458.500** КМ. Од укупне финансијске вриједности пројеката предвиђених за 2018. годину, планирано је да се из буџета Општине издвоји **2.319.500** КМ (42%), а из екстерних извора **3.139.000** КМ (58%).

Укупна вриједност реализованих пројеката у 2018.години износи 5.054.333КМ или 93%, 2.708.491КМ или 54% из буџета и 2.345.842КМ или 46% из екстерних извора.

Табела бр.3

Планирана и реализована средства из екстерних извора у 2018.години								
	УКУПНО	Кредит	Ентитет	Држава	Ј.предузећа	Приватни извори	Донатори	Остало
Планирано из екстерних извора	3.139.000	0	141.500	0	562.000	1.140.000	985.500	310.000
Реализовано из екстерних извора	2.345.842	0	176.104	108.660	1.061.496	257.823	492.660	249.099

Разлог оваквом стању се може тражити што су нека средства и пројекти који се финансирају из екстерних извора пренесени у наредну годину, као што су „Побољшање безбједности грађана кроз изградњу пјешачке стазе у Бјелајцу“, „Регулација градских водотокова Вилењак, Бршин поток, Црљеница“.

Табеларни приказ финансијске реализације у 2018.години са аспекта планираних и реализованих пројеката из Стратегије

Табела бр.4

ПРЕГЛЕД (цијели или дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	55	5.458.500,00	2.319.500,00	3.319.000,00
% структура финансирања од А			42%	58%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у цијелости или дјелимично реализованих пројеката.	38	5.054.333,00	2.708.491,00	2.345.842,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	69%	93%		
% структура (од Б)			54%	46%
Ц. Укупан број дјелимично реализованих пројеката.	36	5.007.765,00	2.661.923,00	2.345.842,00
% дјелимично реализованих пројеката. (од А)	65%	92%		
% структура (од Ц)			53%	47%
Д. Укупан број у цијелости завршених пројеката	2	46.568,00	46.568,00	-
% у цијелости завршених пројеката (од А)	4%	1%	1%	
% структура (од Д)			100%	-

У табели у наставку је дат детаљан приказ у 2018.години укупно планираних/реализованих средстава по секторима.

Табела бр. 5

2018	Сектор	Збир финансијских вриједности пројеката		Структура финансирања реализованих пројеката	
		Планираних	Реализованих	Буџет општине (%)	Остало (%)
	Економски сектор	1.058.000,00 КМ	622.624,00 КМ	69%	31%
	Друштвени сектор	1.254.000,00 КМ	1.479.266 КМ	62%	38%
	Сектор инфраструктуре и заштите животне сред.	3.146.443,00 КМ	2.952.443 КМ	46%	54%
	Укупно пројеката	5.054.333КМ	5.007.765 КМ	54%	46%
	% по стратегији развоја	100%	93%		

4.2.1. Сектор економског развоја

Планом имплементације у 2018. години из **економског сектора** предвиђена је реализације 17 пројекта, за чију реализацију су предвиђена средства у износу 1.058.000 КМ, од чега из буџета општине 411.000 КМ и екстерних извора 647.000.000КМ. Укупно утрошена средства за пројекте из овог сектора износе 643.958КМ или 61% од планираног. Када је у питању структура утрошених средстава из буџета је утрошено 432.071КМ или 67% и из екстерних извора 190.553КМ или 31%.

Укупно у 2018. години је реализовано 10 пројеката или 61% од планираних пројеката, док 7 пројеката није реализовано. У питању су пројекти који су планирани реализовати из екстерних извора („Анализа природних потенцијала“, „Унапређење људских ресурса у области предузетништва“) или пројекти чија је реализација започета, али није било заинтересованих за пројекат (Подршка подизању нових воћних засада реализован из Финансијског механизма, Успостављање програма подршке за преквалификацију, доквалификацију и едукацију према захтјевима тржишта рада –реализован од стране БИРО-а), а реализација неких пројекти је помјерена за наредну годину.

Најзначајни реализован пројекат у 2018. години у области економског сектора је „Успостављање пакета подстицајних мјера за нове инвестиције“, што је допринјело да се кроз Програм за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град у 2018. години остварени су значајни резултати у области МСП и предузетништва, као и у развоју пољопривредне производње.

1. Запослено је 22 радника који су се налазили на евиденцији бироа за запошљавање.
2. Запослено је 7 приправника са ВСС.
3. Укупно је 108 индивидуалних/регистрованих пољопривредних произвођача корисника Програма за подстицај у 2018. години.
4. Укупно је 8 пословних субјеката који су корисници Програма за подстицај у 2018. години.
5. Однос између укупно планираних и реализованих средстава за Програм подстицаја привреде у 2018. години, а односи се на субвенције, изражено у процентима, износи 97,17%.

Детаљнија структура реализованих пројеката економског сектора и њихових извора финансирања је представљена у наредној табели.

Табела бр. 6

ПРЕГЛЕД (цијели или дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	17	1.058.000	411.000,00	647.000,00
% структура финансирања од А			39%	61%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у цијелости или дјелимично реализованих пројеката.	10	622.624,00	432.071,00	190.553,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	59%	50%		
% структура (од Б)			69%	31%
Ц. Укупан број дјелимично реализованих пројеката.	10	622.624,00	432.071,00	190.553,00
% дјелимично реализованих пројеката. (од А)	59%	50%		
% структура (од Ц)			69%	31%
Д. Укупан број у цијелости завршених пројеката	0	-	-	-
% у цијелости завршених пројеката (од А)	0%	0%		
% структура (од Д)			-	-

4.2.2. Друштвени сектор

У друштвеном сектору Планом имплементације за 2018. годину планирана је реализација 14 пројеката, колико је и реализовано.

За реализацију ових пројеката је планирано 1.254.000 КМ, а утрошено је 1.479.266КМ што је 18% више од планираног. Средства за реализацију ових пројеката обезбјеђена су износу 917.617 или 62% из буџета општине и 561.649КМ или 38% из екстерних извора.

Најзначајни пројекти у 2018. години у области друштвеног сектора су пројекти који су допринијели одржавање културних и спортских догађаја, као што су „Љето у Мркоњић Граду“, „Суфинансирање спортских клубова“, „Унапређење инфраструктуре у области културе“, „Подршка пронаталној политици“ као и за пројекат „Омладинско предузетништво“ кроз који је подржано запошљавање младих.

Детаљнија структура реализованих пројеката друштвеног сектора и њихових извора финансирања је представљена у наредној табели.

Табела бр.7

ПРЕГЛЕД (цијели или дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	14	1.254.000,00	659.000,00	605.000,00
% структура финансирања од А			52%	48%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у цијелости или дјелимично реализованих пројеката.	14	1.479.266,00	917.617,00	561.649,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100%	118%		
% структура (од Б)			62%	38%
Ц. Укупан број дјелимично реализованих пројеката.	14	1.479.266,00	917.617,00	561.649,00
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	100%	118%		
% структура (од Ц)			62%	38%
Д. Укупан број у цијелости завршених пројеката	0	-	-	-
% у цијелости завршених пројеката (од А)	0%	0%		
% структура (од Д)			-	-

4.2.3. Сектор за заштиту животне средине и инфраструктуре

У сектору за заштиту животне средине и инфраструктуре за 2018. годину планирано је 24 пројеката, а реализовано је 14 пројеката.

За реализацију ових пројеката је планирано 3.146.500 КМ, а утрошено је 2.952.443 КМ што је 94% од укупно планираног износа. Средства за реализацију ових пројеката обезбјеђена су у износу 1.358.803 или 46% из буџета општине и 1.593.640КМ или 54% из екстерних извора.

Најзначајни пројекти у 2018. години из сектора заштите животне средине и инфраструктуре су „Побољшање постојећег система водоснабдијевања“, „Модернизација и реконструкција градских улица и локалних путева“, „Припрема техничке документације за изградњу топлификационог система града“, „Побољшање електро-енергетског система сеоског подручја“ који доприносе укупном привредном амбијенту.

Детаљнија структура реализованих пројеката сектора заштите животне средине и инфраструктуре и њихових извора финансирања је представљена у наредној табели

Табела бр. 8

ПРЕГЛЕД (цијели или дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	24	3.146.500,00	1.259.500,00	1.887.000,00
% структура финансирања од А			40%	60%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у цијелости или дјелимично реализованих пројеката.	14	2.952.443,00	1.358.803,00	1.593.640,00

% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	58%	94%		
% структура (од Б)			46%	54%
Ц. Укупан број дјелимично реализованих пројеката.	12	2.905.875,00	1.312.235,00	1.593.640,00
% дјелимично реализованих пројеката. (од А)	50%	92%		
% структура (од Ц)			45%	54%
Д. Укупан број у цијелости завршених пројеката	2	46.568,00	46.568,00	-
% у цијелости завршених пројеката (од А)	8%	1%		
% структура (од Д)			100%	-

4.3. КЉУЧНИ РЕЗУЛТАТИ И ОСТВАРЕНИ ПРОГРЕС, ОСТВАРЕЊЕ СЕКТОРСКИХ ИНДИКАТОРА

На основу свих прикупљених и обрађених података о имплементацији пројеката у 2018. години, може се закључити да су годишњи резултати нешто нижи у односу на прошлу годину, прије свега, у погледу привредних кретања, односно смањења броја запослених за 88 радника, и смањена степена извоза са подручја наше општине за 26%, поредећи 2018/2017. годину, док је број привредних друштава на истом нивоу као и прошле године.

4.3.1. Економски сектор

Табела бр. 9

Секторски циљ	Пројекција очекиваних исхода са индикаторима	Остварени исходи са индикаторима
О.Ц 1.1. Упослити постојеће индустријске капацитете (brownfield локације), до 2017. године, и успјешно реализовати прву трећину инвестиција у пословним зонама у Подбрду, до 2019. године, уз уважавање стандарда заштите животне средине	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Најмање 400 запослених у бившим погонима Фабрике вијака, Мањаче, Младости и Ударника ⇒ Најмање 5 инвестиција заснованих на brownfield инвестицијама до 2017. године ⇒ 100 % пословних субјеката који користе постојеће индустријске капацитете имплементирало стандарде заштите животне средине у пословању до 2017. године ⇒ Најмање 5 локација у ПЗ у Подбрду стављено у пословну функцију ⇒ Најмање 100 нових радних мјеста у ПЗ у Подбрду до 2019. године 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Закључно са 31.12.2018. године укупно је упослено у бившим погонима 400 радника, што представља остварење индикатора за 100% ⇒ 6 brownfield инвестиција («Радић М.Град» д.о.о., » Мак Младост» Фабрика вијака, «МиГ електро» д.о.о ., »Prowood“ д.о.о., »Р-С Силикон» д.о.о) ⇒ Све инвестиције посједују еколошке дозволе за рад у скалду са законом, ⇒ стављено у функцију девет парцела у ПЗ Подбрдо за шест инвеститора ⇒ Реализација овог индикатора се очекује по изградњи објеката у ПЗ Подбрдо
О.Ц 2. Стимулисати погодне пословне активности сеоског предузетништва и активирати туристичке потенцијале, уз повећање прихода за најмање 10% од нових пословних активности, до 2017. године	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Најмање 10 нових пословних субјеката регистровано до 2017. године у руралним подручјима Мркоњић Града ⇒ Најмање 100 нових радних мјеста у руралним подручју општине Мркоњић Град до 2017. године ⇒ Приходи од нових пословних активности у руралним подручјима Мркоњић Град повећани до 2017. године за 10% 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Закључно са 2013. годином у руралним подручјима Општине била су 32 пословна субјекта, а закључно са 2018. било је 46 пословних субјеката, што значи да је у посматраном периоду регистровано 14 нових пословних субјеката. ⇒ 2013. године број радника је износио 785, док је закључно на крају 2018. тај број износио 1052, што представља номинално повећање за 267 радника. ⇒ Укупни приходи предузећа са руралних подручја на крају 2013. године износили су 124.232.705 КМ, док су на крају 2018. године износили 252.906.469 КМ. То представља удвостручавање прихода у 2018.

	<p>⇒ У туристичку понуду града до 2016.године укључено најмање 5 „активираних“ туристичких потенцијала.</p> <p>⇒ Повећање посјећености и ноћења туриста за 20% на годишњем нивоу</p>	<p>години у односу на 2013.годину.</p> <p>⇒ Реализован је пројекат међуопштинске сарадње са опћином Јајце у оквиру којег је промовисана туристичка понуда града са 5 туристичких потенцијала“ у оквиру којег је промовисана туристичка понуда града.</p> <p>⇒ са 31.12.2013. године је било 687 ноћења, док закључно са 2017. годином је 2.157 ноћења, што представља повећање 3 пута више од планираног (подаци за 2018.годину ће бити доступну у септембру)</p>
--	--	---

Први секторски или оперативни и циљ у економском сектору гласи „Упослити постојеће индустријске капацитете (brownfield локације), до 2017. године, и успјешно реализовати прву трећину инвестиција у пословним зонама у Подбрду, до 2019.године, уз уважавање стандарда заштите животне средине“ У протеклом средњорочном периоду овај Секторски циљ 1 је дјелимично остварен, с обзиром да су 3 очекивана исхода у потпуности испуњена –реализовано је 6 brownfield инвестиција, све инвестиције посједују еколошке дозволе, а у ПЗ Подбрдо 9 локација је продано инвеститорима, међутим изградња још започела на истим. Када је у питању број запослених у бившим погонима, очекивани исход је у потпуности испуњен, али у ПЗ Подбрдо још нису отворена нова радна мјеста. Одређени помаци очекују се после 2019. године, али не може се са сигурношћу рећи да ће исход бити испуњен.

Други секторски или оперативни циљ гласи „Стимулисати погодне пословне активности сеоског предузетништва и активирати туристичке потенцијале, уз повећање прихода за најмање 10% од нових пословних активности, до 2017. године“

Пројекти који су имплементирани, допринијели су регистрању 14 пословних субјекта у руралном предјелу општине, повећању упослености за 267 радника у руралним предјелима, и удуплавању прихода и повећањем броја ноћења туриста за 3 пута.

4.3.2. Друштвени сектор

У наставку Извјештаја, поред предвиђених исхода за сваки од секторских, тј. оперативних циљева у сектору Друштвеног развоја, је наведено и њихово остварење у 2018. години.

Табела бр. 10

Секторски циљ	Пројена очекиваних исхода са индикаторима
ДСЕ.Ц.3. Унаприједити и прилагодити стручност и знање расположивих људских потенцијала према потребама тржишта рада до 2017. године	
Планирани програмско-пројектни индикатори	Остварено
Програм доквалификације и преквалификације за сваку најављену инвестицију похађало најмање 50% од укупно потребне радне снаге за ту инвестицију	У току 2014. године програм доквалификације и преквалификације прошла су 123 радника за 2 привредна субјекта, што представља више од 50% радне снаге запослене у оба привредна субјекта у том периоду. У 2016, 2017 и 2018. години, није било интересовања.
Број незапослених лица смањен за 15 % у	Укупан број незапослених лица смањен је са 3076 у

периоду 2014-2017	2014.години на 2439 лица у 2018. године, односно у периоду 2014-2018.година смањен је број незапослених лица за 637 лица или 20%. Укупан број активних тражиоца посла смањен је са 2347 у 2014.години на 1159 лица у 2018. године, односно у периоду 2014-2018.година смањен је број незапослених лица за 1118 лица или 50%.
ДСЕ.Ц.4. Побољшати психо-физички развој дјеце и младих у области школских и ваншколских активности (спортске, рекреативне, културне, образовне и информативне активности)	
Повећан број дјеце која су укључена у спорт и културне активности (клубове, школске секције...) за 15% до краја 2017. године	Број дјеце укључене у културне и образовне и рекреативно -спортске активности удружења и спортских клубова кроз којих у је укључено 1000 у 2018.години дјеце и омладине на подручју општине, док је у 2013.години тај број износио 850, односно у 2018. години 17 % више него у 2013.години.
Повећан квалитет живота родитеља и дјеце са сметњама у психо-физичком развоју која су укључена у програме дневног центра (документоваће се изјавама родитеља и извјештајима о раду дневног центра) до краја 2017. године	Број корисника Дневног центра за младе и дјецу са посебним потребама „БУБАМАРА се повећао за 20,5 % поређећи са 2013.годином са 900 корисника, на 1085 корисника у 2017. години.
ДСЕ.Ц.5. Унаприједити систем социјално-здравствене заштите за кориснике услуга из руралних крајева и лица са посебним потребама	
До 2017. године Центар за социјални рад пружа услуге за најмање 70% случајева код којих је идентификована потреба / који су тражили помоћ	Укупан број корисника помоћи које пружа Центар за социјални рад у 2017.години је 1386 корисника, док је у 2013. години износио 1213 корисника, што је више за 14%.
Најмање 80% случајева код којих је идентификована потреба/ који су тражили помоћ у руралним дијеловима општине обухваћено подршком Центра за социјални рад до 2017. године	Новчана накнада за помоћ и његу друге особе који у 2018. години износи 546 корисника, док је у 2013. години износио 361 корисника, што представља повећање за 51%. У 2014.години евидентиран број од 820 корисника који су стекли право на новчану помоћ (корисници новчане помоћи, корисници туђе његе и помоћи, корисници једнократних новчаних помоћи), док је у 2018 години тај број износио 1061.
Дом Здравља увео најмање 5 нових услуга као резултат технолошких и кадровских побољшања до 2017. године	Уведене су 4 нове услуге у Дом здравља. новог ултразвучног апарат и биохемијског анализатора омогућене су 4 нове услуге: ултразвук срца, доплер крвних судова главе и врата, додатне лабораторојске анализе тумор маркери, хормони штитне жлијезде, дигитализација рентген кабинета.
Број корисника који су задовољни услугама расте 10% годишње од 2015. године, према уведеним механизмима мјерења задовољства здравственим услугама до краја 2014. године	У току имплементације и праћења Стратегије утврђено је да овај исход није могуће мјерити, јер здравствене установе не могу прикупити податке о задовољству свих корисника. Као замјенски исход узет је: Просјечна оцјена задовољства корисника здравствених услуга. Просјечна оцјена задовољства корисника здравствених услуга повећана је рађена у 2016.години и износила је 4,5 док је у 2015 била 3,1 у 2017. и 2018. години није рађено мјерење.

ДСЕ.Ц.3. Унаприједити и прилагодити стручност и знање расположивих људских потенцијала према потребама тржишта рада се мјери са два индикатора, кроз које су у току 2014. године програм доквалификације и преквалификације прошла 123 радника за 2 привредна субјекта, што представља више од 50% радне снаге запослене у оба привредна субјекта у том периоду, док у периоду 2015. - 2018. године није било интересовања за наведене Програме. Други индикатор је укупан број незапослених лица који је смањен са 3076 у 2014.години на 2439 лица у 2018. године, односно у периоду 2014-2018.година смањен је број незапослених лица за 637 лица или 20%.

Укупан број активних тражиоца посла смањен је са 2347 у 2014.години на 1.159 лица у 2018. године, односно у периоду 2014-2018.година смањен је број незапослених лица за 1118 лица или 50%.

ДСЕ.Ц.4. Побољшати психо-физички развој дјеце и младих у области школских и ваншколских активности (спортске, рекреативне, културне, образовне и информативне активности). Повећан број дјеце која су укључена у спортске и културне активности (клубове, школске секције...) за 15% до краја 2017. године“ – Број дјеце укључене у културне и образовне и рекреативно -спортске активности удружења и спортских клубова кроз којих у је укључено у 2018.години 1000 дјеце и омладине на подручју општине, док је у 2013.години тај број износио 850, односно у 2018. години 17 % више него у 2013.години. У периоду 2014-2018. године реализовани су инфраструктурни пројекти у области културе Културном центру (реконструкција гријања санација равног крова и санација столарије у библиотеци, набавка рефлектора, плински топови за позоришну салу и реконструкција куполе).

У периоду 2014-2017. године реализовани су инфраструктурни пројекти у области спорта:реконструкција помоћног стадиона ФК Слобода, изградња помоћног објекта на тениским теренима, реконструкција спортске сале у средњој школи, санација и изградња дјечијих игралишта (Бркић Башта, Ново насеље, Металац, Збориште, Силос, Бјелајце, Брешин поток, Брдо, Ријека)изградња и опремање спортских игралишта (Новом насељу, Пошиљак),

Повећан квалитет живота родитеља и дјеце са сметњама у психо-физичком развоју која су укључена у програме дневног центра (*документоваће се изјавама родитеља и извјештајима о раду дневног центра*) до краја 2017. године“- На основу података Дневног центра за младе и дјецу са посебним потребама „БУБАМАРА“ број корисника се повећао за 20,5 % поредећи са 2013.годином са 900 корисника, на 1085 корисника у 2018. години.

ДСЕ.Ц.5. Унаприједити систем социјално-здравствене заштите за кориснике услуга из руралних крајева и лица са посебним потребама се мјери сљедећим индикаторима -*до 2017. године Центар за социјални рад пружа услуге за најмање 70% случајева код којих је идентификована потреба / који су тражили помоћ“ -*

У периоду 2014-2018.године, није урађена база за идентификацију потенцијалних корисника помоћи, већ је у 2014. евидентиран број од 820 корисника који су стекли право на новчану помоћ (корисници новчане помоћи, корисници туђе његе и помоћи, корисници једнократних новчаних помоћи), док је у 2018 години тај број износио 1061.

- „Најмање 80% случајева код којих је идентификована потреба/ који су тражили помоћ у руралним дијеловима општине обухваћено подршком Центра за социјални рад до 2017. године,, -

У периоду 2014-2017.године, није урађена база за идентификацију потенцијалних корисника помоћи у руралним дјеловима, већ је евидентиран само број од у 2013. години 361 корисник који су стекли право на новчану помоћ(корисници новчане помоћи, корисници туђе његе и помоћи, корисници једнократних новчаних помоћи) док је у 2018. години тај број износио 546.

Нова услуга кућна њега и помоћ у кући, је уведена у 2016. години кроз пројекат „Помоћ старим и изнемоглим лицима“, гдје се на терену радило на побољшању здравствених и социјалних услуга за становнике руралних подручја и лица са посебним потребама

У периоду 2014-2017. година у оквиру провођења мјера повећања наталитета редовито годишње се издвајају средства једнократне новчане помоћи за свако новорођенче, суфинсарње асистираних репродукције, набавка колиџа за дјецу, набавка уџбеника за вишечлане породице, средства за обиљежавање манифестације "Недеља дјетета".

Када је у питању здравствена заштита, Дом здравља „Др. Јован Рашковић“ увео најмање пет нових услуга као резултат технолошких и кадровских побољшања до 2017. године“- Реализовани су пројекти набавке новог ултразвучног апарата и биохемијског анализатора омогућене су 4 нове услуге: ултразвук срца, доплер крвних судова главе и врата, додатне лабораторијске анализе тумор маркери, хормони штитне жлијезде, дигитализација рентген кабинета.

4.3.3. Сектор за заштиту животне средине и инфраструктуре

Табела бр. 11

СЕ.Ц.6. Обезбиједити одрживост система управљања отпадом у руралним срединама	
Планирани програмско-пројектни индикатори	Остварено
Донешена Одлука о управљању отпадом и дефинисани механизми спровођења Одлуке до краја 2015. године	2016. године донешена је Одлука о сакупљању комуналног отпада на ванурбаном подручју, а затим је 2017. године донешена Одлука о измјени и допуни одлуке о сакупљању комуналног отпада на ванурбаном подручју општине Мркоњић Град.
До 2015. године идентификоване (мапиране) све дивље депоније на подручју општине	Дивље депоније на подручју општине нису мапиране.
До краја 2017. године очишћено и санирано 50% идентификованих дивљих депоније	Не води се евиденција о дивљим депонијама. На располагању је једино податак из 2014. године, када је очишћено 10 дивљих депонија.
СЕ.Ц.7. Унаприједити заштиту токова ријека Врбас и Црне ријеке	
Планирани програмско-пројектни индикатори	Остварено
Успостављене мјере заштите на свим извориштима, у складу са важећим Правилником	Нису успостављене мјере заштите на извориштима.
Реконструисано 30% канализационе мреже до 2017.године	У периоду 2014-2018.година новоизграђено је 918 метара канализационе мреже, док је реконструисано 1023 метара.
Урађен главни пројекат пречистача за отпадне воде до 2017.године	Није урађен главни пројекат.
СЕ.Ц.8. Доследна примјена стандарда заштите животне средине у пословању привредних субјеката	

Планирани програмско-пројектни индикатори	Остварено
Урађен правилник о праћењу основних параметара животне средине (ваздух, вода и земљиште)	Правилник о праћењу основних параметара животне средине (ваздух, вода и земљиште) није урађен
Параметри квалитета ваздуха се редовно мјере и у дозвољеним су границама	Параметри квалитета ваздуха се не мјере
Сваке године спроведена по једна вишемјесечна кампања у руралним и градским дијеловима општине са циљем подизања свијести грађана о з.ж.с	Годишње спроведена је једна кампања за подизање свијести грађана о заштити животне средине (чишћење града са ученицима).
СЕ.Ц.9. Унаприједити свеукупну комуналну инфраструктуру и систем управљања општинском имовином.	
Планирани програмско-пројектни индикатори	Остварено
До краја 2017.г. асфалтирани категорисани путеви у дужини 7.400 м, што износи 20% од укупно неасфалтираних локалних путева (стање 2012.)	Укупно је асфалтирано 33.040 м локалних путева
До краја 2015. год. асфалтирано 500 метара и реконструисано 300 метара градских улица	Укупно је асфалтирано 8.292 м и извршена је реконструкција 4.175 м градских улица
75% домаћинстава општине покривено водоснабјевањем до 2017.године	Крајем 2018. године број корисника водоводног система био је 4.963, што значи да је 81% становника покривено услугом водоснабјјевања

СЕ.Ц.6. „Обезбиједити одрживост система управљања отпадом у руралним срединама до 2017. године“ - имплементирањем одређених пројеката, утврђено је 28 дивљих депонија на подручју општине и повећан степен одвоза смећа на градску депонију са градског и руралног подручја, односно са села која су показала интерес за одвоз смећа. У току 2018.године, одвезено је на депонију 53.700 м³ смећа, што је за 12% више него у претходној години. Број корисника услуге одвоза отпада у 2018.години је 4.124 од чега из руралних подручја 1146 домаћинстава и 2978 домаћинстава из урбаних дијелова, што представља 67% покривеност прикупљања отпадом.

СЕ.Ц.7. „Унаприједити заштиту токова ријека Врбас и Црне ријеке до 2017. године,, Пројекат који доприноси у мањој мјери остварењу овог циља, јесте реконструкција канализационе мреже. У периоду 2014-2018.година новоизграђено је 918 метара канализационе мреже, док је реконструисано 1023 метара. Најзначајнији пројекат у 2018.години из ове области је „Чишћење корита Црне Ријеке“, а пројекат „Регулација водотока на подручју општине“ је пројекат који се реализује са УНДП-ом и његова реализација је пренешена у наредну годину.

СЕ.Ц.8. „Досљедна примјена стандарда заштите животне средине у пословању привредних субјеката до 2017. године,, Нису реализовани пројекти који би допринијели остварењу овог секторског циља.

СЕ.Ц.9. „Унаприједити свеукупну комуналну инфраструктуру и систем управљања Општинском имовином“ - Реализацијом пројеката, који су допринијели да се у 2014-2017. години: асфалтира укупно 33.040 метара путне мреже

У 2018.години укупно је асфалтирано 8.292 м и извршена је реконструкција 4.175 м градских улица. Овом секторском циљу у 2017. години су доприњени резултати везани за покривеност водоснабјевањем са 81%, односно од укупно 6.104 домаћинстава (по задњем попису) прикључак на воду има 4.963 домаћинстава.

4.4. ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА УСКЛАЂЕНОСТ И НИВО ИНТЕГРИСАНОСТИ

У складу са планираним развојним приоритетима који су вертикално усклађени са стратешким и планским документима виших нивоа власти, Општина је у извјештајном периоду реализовала 38 пројеката. При томе из екстерних извора је виших нивоа власти је привучено 2.345.842 КМ средстава, гдје су доминирали средства Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде обезбијеђена кроз пројекат ИФАД у оквиру којег је набављена пољопривредна механизација и опрема у износу 73.871,70КМ и за водовод за село Ораховљани у износу 120.114,46 КМ, затим средства Револвинг фонда Министарства пољопривреде, шумарства и пољопривреде за изградњу два водовода и то за села Оћуне и Дабрац који су рађени више година у износу 96.240,91 потом Министарства просвјете и културе у износу 88.660,30КМ и Министарства за људска права и избјеглице у износу 20.000КМ за унапређење техничких капацитета у области образовања и средства из Финансијског механизма РС за набавку тунела хладњаче за дубоко замрзавање у износу 41.897,25КМ.

У погледу хоризонталне усклађености значајно је пројекат из економског сектора „Успостављање пакета подстицајних мјера за нове инвестиције“ доприноси реализацији првог секторског циља из друштвеног сектора, индикатором који указује на смањење укупног броја незапослених за 20% од 2014-2018, што представља испуњење овог постављеног индикатора.

Пројекат из друштвеног сектора „Љето у Мркоњић Граду“ за који је укупно издвојено 74.207,54 КМ. Пројекат има међусекторски утицај на економски сектор, тачније на други стратешки циљ који је мјерљив на основу индикатора који биљеже повећан број ноћења и развоју сеоског туризма, а који доприноси смањењу незапослених у руралним предјелима.

4.5. Институционални капацитети Општине Мркоњић Град и сарадња са битним актерима

Послове централне координације јединице за управљање развојним активностима (ЈУРА) у Општини проводи Стручни сарадник за координацију развоја и подршку економском развоју, који, уз координацију са референтима из одјељења, припрема годишње планове имплементације, али и шестомјесечне и годишње извјештаје. Обзиром да је још у претходној години било кадровских промјена у Јединици за управљање развојем, није још попуњено и друго систематизовано радно мјесто како би ЈУР-а у потпуности могла функционално да координише и води све процесе управљања локалним економским развојем. Поред Јединице за управљање развојем има Тим за праћење, вредновање и извјештавање о реализацији Стратегије развоја општине састављен од седамнаест људи, који одређује приоритетне пројекте из Плана имплементације за текућу годину, да прати реализацију пројеката, вреднује реализоване пројекте и припрема извјештај и подноси Начелници општине и СО-е.

Поред поменутих носилаца израде и имплементације стратешких пројеката, значајну улогу у припреми и имплементацији а добрим дијелом и реализацији има и Агенција за привредни развој која проводи одређене стратешке пројекте, као и друге јавне установе и предузећа, као носиоци имплементације појединих пројеката.

У погледу имплементационих капацитета осталих актера који индиректно доприносе реализацији Стратегије, стање се може описати као задовољавајуће, јер се један пројекат у цијелости реализује на подручју општине, тј. изградња хидроелектране „Бочац II“ чија је вриједност око 35.000.000 КМ, а самом реализацијом ће доћи до новог запошљавања што ће утицати на економске и друштвене секторске циљеве. Пројекат који је у завршној фази и припреме техничке документације а који ће имати велики утицај на привредне токове и цјелокупан ток развоја општине, јесте изградња ауто- пута Бања Лука – Млиништа, чија је реализација планирана у наредним годинама.

5. КЉУЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

На подручју општине Мркоњић Град живи 15.926 становника, од чега је 3.892 запослена, док је на евиденцији Биро-а 2.439 незапослена лица, од чега 1.159 лица која активно траже посао. Просјечна бруто плата је 1180 КМ. Упоређујући општину Мркоњић Град у погледу виталних макро индикатора са просјеком у РС може се закључити да је стање задовољавајуће. Поред економске сигурности, повећава се и квалитет инфраструктурних услуга, па се може видјети да се из године у годину повећава број корисника јавног водовода, одвоза смећа, као и путна инфраструктура, који заједничким збиром имају велики утицај на сам квалитет живота становника општине Мркоњић Град и на туристички развој.

Табела бр. 12

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број запослених	3.363	3.362	3.511	3.580	3.721	3.980	3.892
Број незапослених(активно)	2.660	2.569	2.347	2.157	1.878	1.609	1.609
Број незапослених	3.182	3.156	3.076	2.990	2.773	2.643	2.439
Бруто плата	1.159	1.166	1.165	1.158	1.160	1.135	1.180
Број самосталних предузетника	340	335	334	328	305	307	309
Број привредних друштава	113	106	101	107	108	108	110
Број ноћења на подручју општине	687	1.034	1.081	1.818	2.284	2.157	*
Број ноћења страних држављана	169	290	640	1.666	1.816	1.440	*

Број доктора -Дом здравља "Др Јован Рашковић"	20	20	20	20	22	22	22
Број медицинских техничара- Дома здравља "Др Јован Рашковић"	29	29	29	29	30	30	30
Покривеност домаћинства одвозом отпада -територијална покривеност	3.060	3.060	3.066	3.056	3.245	3.153	3.414
Покривеност домаћинства снабдијевањем водом	4.375	4.472	4.532	4.559	4.734	4.736	4.963
Степен развијености општине	Развијена општина	Развијена општина	Развијена општина	Развијена општина	Развијена општина	Развијена општина	Развијена општина

*Подаци о броју ноћења туриста за 2018. годину доступни у септембру 2019.године

6. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Када је у питању укупан број реализованих пројеката из Стратегије у 2018. години је 69%, односно имплементирано је 38 пројеката од укупно планираних 55 пројеката.

Укупна вриједност реализованих пројеката у 2018.години износи 5.054.333КМ или 93% реализације у односу на планирана средства која, од тога 2.708.491КМ или 54% из буџета и 2.345.842КМ или 46% из екстерних извора.

Упоредјујући планирану структуру по изворима финансирања гдје је за 2018.годину у Плану имплементације било предвиђено **2.319.500** КМ (42%), % из општинског буџета, а **3.139.000КМ** (58%).% из екстерних извора финансирања, може се закључити да је било одступања од плана када су у питању средства из буџета општине и средстава из екстерних извора.

Ако посматрамо остварење секторских циљева, очигледно је да је у 2018 години велики помак остварен у првом секторском циљу економског сектора, те да у осталих седам имамо дјелимично остварење у погледу секторског циља „Доследна примјена стандарда заштите животне средине у пословању привредних субјеката до 2018. године,, резултати нису задовољавајући, углавном због великих финансијских захтјева, те је евалуацијом препоручено да је потребно у наредном планском циклусу остварити бољу сарадњу са вишим нивоима власти по питању остварења овога циља, како би се заједничким радом установили одређени стандарди и контроле које би биле на задовољавајућем нивоу.

Кад је ријеч о финансијској реализацији, гледајући утрошени износ кроз имплементацију у протекли пет година, може се, из финансијски остварених параметара, закључити, да се она одвијала планираним током, у погледу пројекције на петогодишњем нивоу. Већина пројеката су планирани као дугорочни – вишегодишњи пројекти, за које се не може утврдити да су завршени иако реализација тече према плану. Ови подаци показују

релативно висок степен имплементације пројеката из Стратегије у цијелости и по секторима. Укупна вриједност планираних пројеката од почетка реализације Стратегије (2014, 2015, 2016 и 2017 и 2018.година) је 23.113.000КМ, док је вриједност завршених пројеката као и пројеката који су још увијек у процесу реализације 21.745.702КМ, што је 94% реализације планираног.

У структури финансирања укупног броја реализованих пројеката 2014-2018. године из буџета општине је предвиђено 9.739.057КМ или 44,8% док је из екстерних извора 12.006.136КМ или 55,2%.

Структура финансирања је релативно повољна у смислу да имплементација Стратегије не зависи искључиво од екстерних извора.

У 2018.години у Јединици за управљање развојем, није још попуњено и друго систематизовано радно мјесто како би ЈУР-а у потпуности могла функционално да координише и води све процесе управљања локалним економским развојем. Што се тиче осталих радних мјеста у чијем домену су послови управљања локалним развојем, стање је задовољавајуће јер се кроз систематизацију радних мјеста у сваком одјељењу задужила односно на постојећи реферат придодала активност за праћење стратешких пројеката из тог одјељења. Генерално, упоређујући садашње стање са препорученим стањем системског управљања развојним активностима може се закључити да је задовољавајуће, јер је проценат на петогодишњем нивоу у кораку са планом.

У домену запажања о оствареном квалитету системског управљања развојем битно је нагласити следеће:

- * План имплементације за период 2018-2020. године је припремљен у складу са Календаром активности ЈУРА-е (те је кориштен као један од основних улазних документа током израде Општинског буџета и осталих програмских докумената)

- * Годишњи планови рада одјељења су припремљени у складу са Календаром активности ЈУРА-е и дефинисаним пословима ЈУРА-е, те уз акценат на пројектни приступ у раду на провођењу наведених Годишњих планова. Извјештаји о реализацији Планова одјељења су редовно разматрани и кориштени за припрему корективних мјера.

- * Изградња механизма сарадње са приватним сектором се покушава постићи кроз Привредни савјет, који путем јавно-приватног дијалога треба да допринесе повећању конкурентности кључних сектора-носилаца привредног развоја са додатним ефектима у погледу отварања нових радних мјеста. Привредни савјет на својим редовитим састанцима разматра Планове имплементације као и Извјештаје о имплементацији Стратегије и даје своје мишљење везано за стратешке пројекте. У домену јачања јавно-приватног дијалога потребно је активније укључивање приватног сектора у имплементацију пројеката економског развоја.

У наредном планском циклусу посебну пажњу је потребно посветити:

- Наставак планирања екстерних извора, а наручито акценат ставити на донаторска средства
- Прилагодити пројекте плановима екстерног финансирања (енергетска ефикасност, заштита животне средине, повећање конкурентности МСП)
- Наставити јачање људских ресурса када је у питању писање пројеката како интерни тако и међуопштински развојни тим,
- Систематичном приступу сваком пројекту који пролази фазу јавних набавки,
- Јачању сарадње са вишим нивоима власти,
- Јачању сарадње са Представништвима РС у иностранству
- Успостави системског приступа у ажурирању АПИС-а и СМИ табеле, те свих других процеса у области управљања локалним развојем

7. КОРИШТЕНИ ИЗВОРИ

- Информација о извршењу Програма капиталних инвестиција у 2018.години
- Информација о извршењу буџета општине Мркоњић Град за 2018.годину
- Информација о активностима удружења грађана на подручју општине Мркоњић Град у 2018.години
- Извјештају о реализацији програма за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град за 2018. годину
- Завод за статистику РС
- Пореска управа РС
- Завод за запошљавање РС
- Привредна комора РС
- АПИФ
- ЈУ Центар за социјални рад
- ЈУ Машинска школа
- ЈУ Гимназија
- ЗП „ХЕ на Врбасу“ а.д.
- ОШ „Петар Кочић“
 - ОШ „Иван Горан Ковачић“
 - ОШ „Бранко Ћопић“
 - ОШ „Вук Караџић“
- Дом здравља „Др Јован Рашковић“
- КП “ПАРК“
- Туристичка организација Републике Српске